Gemeente Leudal
Controleprotocol 2026

1. Inleiding

Bij het besluit van 4 april 2025 heeft de gemeenteraad aan WHS Registeraccountants tot en met boekjaar 2027 opdracht verstrekt de accountantscontrole, zoals bedoeld in art. 213 Gemeentewet (GW) voor de gemeente Leudal uit te voeren. Ter voorbereiding en ondersteuning van de uitvoering van de accountantscontrole moet de gemeenteraad een aantal zaken vastleggen, dit is op hoofdlijnen in dit controleprotocol beschreven.

Object van de controle is de jaarrekening 2026 en daarmede het financieel beheer over het jaar 2026, zoals uitgeoefend door of namens het college van de gemeente Leudal.

2. Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening 2026 van de gemeente Leudal. Hierdoor kan de accountant gerichter te werk gaan en zullen er geen overbodige werkzaamheden plaatsvinden.

3. Formeel wettelijk kader

- De Gemeentewet (GW), met name artikel 213, lid 3;
- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado);
- De financiële verordening gemeente Leudal (artikel 212 GW);
- De controleverordening gemeente Leudal (artikel 213 GW).

4. Algemene uitgangspunten voor de controle

In overeenstemming met artikel 213 GW is de controle van de accountant gericht op het afgeven van een oordeel over het gegeven dat:

- de jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel de baten en lasten als de grootte en samenstelling van het vermogen;
- de baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen;
- de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, bedoeld in artikel 186 en;
- het jaarverslag met de jaarrekening verenigbaar is.

Het bij de controle 2026 te hanteren normenkader (zijnde een overzicht van geldende regelgeving) is vastgelegd in bijlage 1 bij dit controleprotocol.

5. Goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Goedkeuringstolerantie

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden is een minimumeisen voor de te hanteren goedkeuringstolerantie voorgeschreven. De goedkeuringstolerantie is de som van de afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle. De goedkeuringstoleranties zijn bepalend voor de oordeelsvorming en de strekking van de af te geven controleverklaring. De accountant gebruikt ten behoeve van de jaarrekening controle een goedkeuringstolerantie van minimaal **2% van de omvangsbasis.** Deze goedkeuringstolerantie geldt voor de gehele jaarrekening, inclusief de bijlagen. Hierbij is de omvangsbasis gelijk aan de totale lasten van de gemeente **exclusief** de toevoegingen aan de reserves.

De gemeenteraad mag de goedkeuringstolerantie scherper vaststellen dan deze minimumeis. Dit moet dan worden toegelicht in de accountantsverklaring. De accountant brengt daarvoor extra, alsdan met haar nog overeen te komen, kosten in rekening. Naast deze kwantitatieve benadering zal de accountant ook een kwalitatieve beoordeling hanteren ('professional judgement').

In onderstaand schema zijn de (minimum)eisen met betrekking tot de goedkeuringstolerantie opgenomen voor het controlejaar 2026. De eisen met betrekking tot de goedkeuringstolerantie zijn in overeenstemming met het Besluit accountantscontrole decentrale overheden. Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, verstrekt de accountant in beginsel een goedkeurende accountantsverklaring. Als de goedkeuringstolerantie wordt overschreden verstrekt de accountant geen goedkeurende accountantsverklaring, maar één van de andere hieronder aangegeven verklaringen.

Materialiteit	**Goedkeurende verklaring**	**Verklaring met beperking**	**Verklaring van oordeelonthouding/ Afkeurende verklaring**
Afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle	≤ 2%	>2% – ≤ 4%	> 4%

Rapporteringstolerantie

De rapporteringstolerantie is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Deze bedragen hanteert de accountant ten behoeve van de rapportering in het verslag van bevindingen. Indien de accountant kwalitatieve gebreken van noemenswaardig belang constateert, meldt hij deze in het verslag van bevindingen, ook indien deze gebreken niet leiden tot het onthouden van een goedkeurende accountantsverklaring.

De rapporteringstolerantie wordt door de gemeenteraad vastgesteld, met inachtneming van de minimumeisen. Het is mogelijk dat de gemeenteraad de rapporteringstolerantie strenger maakt. Dit betekent niet dat de accountant meer werkzaamheden gaat verrichten. Sinds het controlejaar 2012 wordt een percentage (10%) van de materialiteit gehanteerd. Voor Leudal bedraagt die materialiteit 2% van de omvangsbasis van de begroting.

6. Reikwijdte toetsing

De controle op rechtmatigheid voor het kalenderjaar 2026 is limitatief gericht op:

- De naleving van wettelijke kaders. Dit voor zover van toepassing en uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of redelijkerwijs kunnen betreffen;
- De naleving van de volgende kaders:
    - de programmabegroting;
    - de Financiële verordening gemeente (ex artikel 212 GW);
    - de Controleverordening gemeente (ex artikel 213 GW);
- De naleving van de overige kaders zoals opgenomen in bijlage 1 van dit controleprotocol, eventuele nieuwe raadsvoorstellen en collegebesluiten die op basis van wettelijke verplichtingen/verordeningen deel uitmaken van de rechtmatigheidscontrole. Dit voor zover van toepassing en uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of redelijkerwijs kunnen betreffen.

Voor wat betreft het hierboven gestelde, gelden de volgende beperkingen in de reikwijdte:

- Voor het begrotingsjaar 2026 wordt het gemeentelijke inkoop- en aanbestedingsbeleid uitgesloten van controle. Het gemeentelijke inkoop- en aanbestedingsbeleid wordt tevens

uitgesloten van controle voor contracten die zijn aangegaan vóór begrotingsjaar 2026, waarmee toekomstige kosten die voortvloeien uit deze reeds aangegane contracten, voor de resterende looptijd van dit contract niet meewegen als fout in de rechtmatigheidsverantwoording. Uitsluiting van (fouten en onzekerheden van) Europese aanbestedingen is wettelijk niet mogelijk. Deze zijn altijd onderdeel van het onderzoek. De controle op de aanbestedingen is dan met name gericht op juistheid en rechtmatigheid van de Europese aanbestedingsrichtlijn.

- Budgetoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvingslasten in de volgende jaren. Dit uiteraard alleen voor zover een en ander passend is binnen bestaand beleid. Een budgetoverschrijding van het investeringsbudget in het jaar zelf telt wel mee als onrechtmatigheid voor de controle.
- Bij uitvoering van de interne regelgeving dient de gemeente te handelen conform wat zij zelf in haar verordeningen en besluiten heeft bepaald, maar ook aan de verordeningen en (raads-) besluiten zelf zijn in zekere mate eisen te stellen, willen zij uitvoerbaar zijn c.q. daadwerkelijk rechtskracht krijgen dan wel houden. Ten aanzien van het voorwaardencriterium vindt voor de interne regelgeving uitsluitend een toets plaats naar de hoogte, duur en doelgroep/object van financiële beheershandelingen, tenzij jegens derden (bijvoorbeeld in toekenningsbeschikkingen) aanvullende voorwaarden met directe financiële consequenties zijn opgenomen. Een toets naar hoogte, duur en recht (doelgroep/object) van deze interne regelgeving zal voor de rechtmatigheidsbeoordeling altijd moeten plaatsvinden, doch kan uiteindelijk worden beperkt tot de meest basale aspecten daarvan.

7. Begrip rechtmatigheid

Rechtmatigheid betekent dat een (voorgenomen) handelwijze in overeenstemming is met de geldende regels en besluiten. Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is echter een minder omvattend begrip dan het brede juridische begrip. Bij rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer, de financiële transacties die de gemeente verricht. Er moet immers worden verantwoord dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële beheershandelingen en de toets aan het door de gemeenteraad vastgestelde normenkader.

De toets op de financiële rechtmatigheid bestaat uit 9 criteria: (1) het calculatiecriterium, (2) het valuteringscriterium, (3) het leveringscriterium, (4) het adresseringscriterium, (5) het volledigheidscriterium, (6) het aanvaardbaarheidscriterium, (7) het begrotingscriterium, (8) het voorwaardencriterium en (9) het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

De eerste zes rechtmatigheidscriteria vallen samen met de getrouwheid. De laatste drie maken onderdeel uit van de rechtmatigheidsverantwoording, waarbij het getrouwheidsoordeel van de accountant ook toeziet op de rechtmatigheidsverantwoording. Daarmee heeft het getrouwheidsoordeel betrekking (in combinatie) op alle onderdelen van de jaarrekening.

8. Rapportages

Gedurende het jaar dient aandacht geschonken te worden aan de rechtmatigheidsvraagstukken en hierover te rapporteren. Hierna wordt toegelicht welke rapportages er zijn.

Rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening

Het college geeft middels de door de commissie BBV voorgeschreven rechtmatigheidsverantwoording aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. In de paragraaf Bedrijfsvoering beschrijft het college welke actie zij onderneemt om de (mogelijke) afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

De managementletter

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag uitgebracht, de managementletter. De managementletter wordt onder andere met het auditcomité besproken. Bestuurlijk relevante zaken worden, op grond van de overeengekomen rapportagewensen, ook door de accountant aan de gemeenteraad gerapporteerd.

Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de Gemeentewet wordt omtrent de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan de raad en in afschrift aan het college. In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouwe en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

Controleverklaring

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven ten aanzien van de getrouwheid. Deze controleverklaring is bestemd voor de gemeenteraad, zodat deze een besluit kan nemen omtrent vaststelling van de door het college opgestelde jaarrekening.